

premi
d'ASSAIG

El premi Joan Fuster ha estat atorgat a Santi Vila (Figueres, Alt Empordà, 1973) per 'Elogi de la memòria'. Professor d'història a la Universitat de Girona, havia publicat el 2003 el recull d'articles 'Un camell en un garatge'.

"Necessàriament, la memòria és **conflictiva**"

El llibre *Elogi de la memòria* és fruit de quatre anys de treball. D'on sorgeix la necessitat d'escriure'l?

—L'origen del llibre, de fet, és accidental, perquè suposa el final d'una etapa, d'una etapa concreta en la qual em dedicava a l'ensenyament de la història contemporània. Quan vaig deixar d'ensenyar-la em va fer la sensació que allà hi havia una sèrie de materials que potser quedarien en una carpeta i mai més no tindrien utilitat. Això d'una banda. De l'altra, hi havia una experiència important de dur els mateixos alumnes de la facultat a Mathausen o a les costes de Normandia, a veure una mica la geografia del record. Tot l'assaig combina la reflexió de la memòria personal amb la memòria col·lectiva.

—Són compatibles aquestes dues memòries? perquè de vegades es construeixen realitats diferents.

—Totalment, i aquí sí que entro, la memòria és conflicte, i es posen exemples molt determinats, com quan es fa el desembarcament de Normandia. Paradoxalment, molts dels habitants que estaven esperant que els aliats els alliberessin veuen que, des del cel, els alliberadors els bombardegen, per dir-ho d'algun

manera. En el seu record, en moltes d'aquelles famílies, la mort del pare ve ocasionada pels alliberadors. Per tant, necessàriament la memòria és conflictiva i no sempre és coincident la memòria personal amb la memòria col·lectiva

—I de vegades no coincideix ni tan sols amb la realitat.

—Efectivament. El llibre va desplegant tota una sèrie de possibili-

tats de memòria. La memòria inventada; el dret, de vegades, a reescriure la teva pròpia experiència vital. Com molta gent, deliberadament, reconstrueix la pròpia memòria i el que ha estat. En definitiva, s'intenta anar explicant que la identitat de les persones o dels grups és construïda, no és preexistent.

Hi ha un parell de capítols que són bastant contundents amb aquells grups o persones que fan de la memòria un refugi, que no tenen projecte de present ni de futur.

—Com ara?

—Per exemple, el grup de la tradició carlista. Com sospiren pel retorn d'uns temps passats que idealitzen i que en definitiva no serveixen per gaire. Parteixen de la idea que són uns incompresos, que el món no els ha entès, i per tant s'hi refugien.

Una altra que es critica és la idea de memòria com a arma de revenja, arma de confrontació. Poso una mica en contradicció la posició de l'Església universal representada pel papa, que s'ha passat el seu mandat demanant perdó constantment, i la Conferència Episcopal Espanyola, que van dir que ni parlar-ne i que no han de demanar perdó per res.

Jaume Monzó